

UDENRIGSMINISTERIET

HPA, sagsnr.: 2020-942
Den 18. februar 2020

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 12. marts 2020

SAMLENOTAT

1. Status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference.....	2
2. EU-USA handelsrelationer.....	4
3. EU-Kina handelsrelationer.....	7

1. Status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference.

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 15. november 2019. Ændringer er markeret med streg i margin.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en orientering ved Kommissionen om forberedelserne af WTO's 12. ministerkonference i Kasakhstan i juni 2020 (MC12). Herudover kan spørgsmål vedrørende reformprocessen i WTO, herunder krisen i appelorganet, ventes drøftet. Der er ikke store forventninger til, at WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020 kan levere konkrete resultater i form af nye aftaler. Behovet for reformer af WTO skal bl.a. ses i lyset af begrænsede fremskridt i de multilaterale forhandlinger samt den anspændte relation mellem USA og Kina. EU søger i samarbejde med en række andre WTO-medlemmer fortsat at finde løsninger, der kan sikre opbakning til WTO og appelorganet.

2. Baggrund

Uenigheder blandt WTO's medlemmer kombineret med den anspændte relation mellem USA og Kina lægger fortsat pres på det multilaterale handelssystem. Krisen i WTO handler bl.a. om manglende fremdrift i forhandlingssporet samt behov for opdatering af WTO's regelsæt. Dertil kommer spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO. Det mest akutte problem er dog krisen i tvistbilæggesystemet, hvor appelorganet ophørte med at fungere den 10. december 2019 som følge af USA's blokering for udnævnelse af nye medlemmer.

Uklarheden om appelorganets fremtid ventes at fortsætte frem mod og muligvis efter WTO's ministerkonference (MC12) i Kasakhstan i juni 2020. Fra EU's side lægges afgørende vægt på en multilateral model for tvistbilægelse med appelmulighed, men givet det akutte problem har EU fremlagt forslag om en midlertidig voldgiftsmekanisme som alternativ appelinstans, så længe appelorganet ikke er funktionsdygtigt.

På det multilaterale område er spørgsmålet, om der på MC12 kan indgås en aftale om forbud mod fiskerisubsidier, som knytter sig til SDG-verdensmål 14. Desuden pågår drøftelser om bl.a. e-handel, national regulering af tjenesteydelser og investeringslettelse i grupper af særligt interesserede WTO-medlemmer mhp. senere udbredelse til den samlede medlemskreds. Der er indtil videre ikke store forventninger til, at WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020 kan levere konkrete resultater i form af nye aftaler. Kommissionen vurderer, at national regulering er det mest oplagte område, hvor der kan leveres resultater ved MC12. Danmark er med i en gruppe af lande der arbejder for, at der i margen af MC12 afholdes et grønt sideevent og afgives en politisk erklæring.

EU spiller fortsat en aktiv rolle i reformprocessen og har sammen med andre WTO-medlemmer fremsat en række forslag. Med sigte på bedre at kunne håndtere unfair handelspraksis har EU, USA og Japan fremsat forslag vedrørende efterlevelse af regler om notifikation og transparens og en erklæring om regler for industrisubsidier.

3. Formål og indhold

Rådet ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte status for forberedelserne af WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020 samt status for WTO-reformer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 207, jf. artikel 218, godkende eventuelle aftaler, som EU indgår i regi af WTO.

5. Nærhedsprincippet

EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik, og det er derfor alene EU, der kan indgå handelsaftaler, herunder i WTO. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forhandlingsemnerne i WTO forudses ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Generelt ventes handelsliberalisering i regi af WTO at få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af bl.a. øget eksport, øget vækst, højere lønninger og et større beskatningsgrundlag.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg er løbende blevet inddraget. Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer er blevet konsulteret om situationen i WTO i regi af det såkaldte Beach Club-forum og senest ved møde i Forum for fair og bæredygtig handelspolitik den 29. oktober 2019.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til, at EU fortsat skal fremme et stærkt og regelbaseret multilateralt handelssystem samt spille en aktiv og central rolle i WTO.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013, bakker regeringen stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. november 2019.

2. EU-USA handelsrelationer

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en orientering ved Kommissionen samt udveksling af synspunkter om EU's handelsrelationer med USA, herunder forhandlingerne om udviklingen i WTO-sagen om ulovlig statsstøtte til Airbus.

2. Baggrund

Det handelspolitiske forhold mellem EU og USA har været udfordret, siden USA i juni 2018 påførte told på europæisk stål og aluminium og truede med ekstratold på biler og bildele fra EU. Mens fælleserklæringen fra præsident Trump og kommissionsformand Juncker i juli 2018 afværgede en eskalering af en handelskonflikt og satte rammen for en transatlantisk dialog om tættere handelssamarbejde, kan der i dag kun konstateres begrænsede fremskridt. Der har således ikke været reelle forhandlinger om afskaffelse af told på industrivarer, da USA har ønsket landbrug inddraget, hvilket EU's forhandlingsdirektiv eksplicit har udelukket. Samtidig er forhandlingerne vanskeliggjort af USA's fortsatte trussel om told på europæiske biler og bildele.

Den nye Kommissionsformand von der Leyen har sammen med handelskommissær Hogan forsøgt at skabe fornyet momentum i handelsdialogen. Iflg. Kommissionen havde von der Leyens et konstruktivt møde med præsident Trump i Davos i januar, hvor man var blevet enige om at fortsætte bestræbelserne for at nå konkrete forhandlingsresultater. Hogan mødte i opfølgning heraf i begyndelsen af februar regeringsrepræsentanter i Washington DC, men indtil videre uden konkrete resultater.

En anden væsentlig sag i det transatlantiske forhold vedrører ulovlig statsstøtte til Airbus. Et voldgiftspanel i WTO afgjorde den 2. oktober 2019, at USA retmæssigt kan indføre told for 7,5 mia. USD på europæiske varer som kompensation for ulovlig europæisk statsstøtte til flyproducenten Airbus. EU har rejst en lignende sag i WTO mod USA's statsstøtte til flyproducenten Boeing, hvor det nedsatte voldgiftspanel først forventes at nå en afgørelse i første halvdel af 2020. I overensstemmelse med voldgiftsafgørelsen fra 2. oktober indførte USA den 18. oktober told på 10 pct. på fly og 25 pct. på landbrugsprodukter og andre varer. Størstedelen (87 pct.) af tolden rammer de fire Airbus-lande (Tyskland, Storbritannien, Frankrig og Spanien). Den resterende kompensationstold er fordelt mellem de øvrige medlemslande, herunder også bl.a. danske fødevarer som ost, smør, forarbejdet svinekød og muslinger.

En WTO-panelafgørelse den 2. december i Airbus-sagen har givet USA anledning til at pålægge yderligere told på europæiske varer inden for rammen af de tidligere udmålte 7,5 mia. USD, idet de fire Airbus-lande vurderes fortsat at tildele ulovlig statsstøtte til flyproducenten, hvilket fortsat medfører skadesvirkninger for Boeing i form af tabt omsætning. USA har den 14. februar offentliggjort, at toldsatsen på en række produkter (særligt inden for flyindustri) forøges fra 10 til 15 pct., mens listen af produkter, som pålægges 25 pct. told, udvides.

Toldforøgelsen sker med virkning fra hhv. 5. og 18. marts. Konsekvenserne for danske produkter undersøges i øjeblikket nærmere.

Kommissionen finder, at afgørelsen af 2. december indeholder juridiske fejl og har den 6. december appelleret afgørelsen til WTO's appelorgan. Hvordan sagens videre skæbne i WTO-systemet forløber er uvist, idet appelorganet ikke længere er funktionsdygtigt.

3. Formål og indhold

Handelskommissær Hogan forventes på Rådsmødet at give en generel orientering om det handelspolitiske forhold mellem EU og USA, herunder status for Kommissionens dialog med USA om Airbus-sagen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for drøftelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant for drøftelsen.

7. Konsekvenser

Drøftelsen ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Airbus-sagen har imidlertid konsekvenser for dansk eksport på grund af de amerikanske toldforhøjelser.

8. Høring

Ikke relevant for drøftelsen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU's medlemslande forventes generelt at støtte Kommissionens hidtidige linje om at være forhandlingsvillig og pragmatisk i tilgangen til USA. Særlig bilproducerende lande har meget betydelige interesser på spil, da amerikanske toldforhøjelser på biler især vil få betydelige økonomiske konsekvenser for tyske bilproducenter.

Medlemslandene forventes at støtte Kommissionens forsøg på at indgå en politisk aftale i Airbus-sagen. Et fåtal af lande, herunder lande som bl.a. rammes af told på kvalitetsoste, vin og frugt, har yttret ønske om en kompensationsordning for landbrugsprodukter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU indgår konstruktivt i de handelspolitiske forhandlinger med USA. Det er i dansk interesse at holde dialogen åben med USA og undgå en forværring af handelsforholdet. Samtidig er det i dansk interesse, at EU tager skridt til at beskytte egne interesser i tilfælde af, at USA indfører toldforhøjelser på europæisk bilindustri.

I Airbus-sagen støtter regeringen, at Kommissionen fortsat søger at indgå en politisk aftale med USA, så toldforhøjelserne fjernes. Det er imidlertid USA's ret i henhold til WTO-regler at indføre toldforhøjelser, ligesom det vil være for EU, når WTO afgør omfanget af kompensationsstøden i Boeing-sagen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. EU-Kina handelsrelationer

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en orientering ved Kommissionen samt udveksling af synspunkter om EU's handelsrelationer med Kina, herunder om status i de bilaterale forhandlinger om en investeringsaftale som led i forberedelserne af EU-Kina-topmøderne i 2020.

2. Baggrund

Kina har stigende kommerciel og økonomisk betydning for EU og for Danmark. Til trods for aftagende vækstrater de senere år ventes Kina at stå for 25 pct. af væksten i verdensøkonomien frem mod 2030. Danmarks eksport til Kina er tredoblet siden 2005, og over 500 danske virksomheder har etableret sig på det kinesiske marked. Samtidig oplever danske og europæiske virksomheder stigende udfordringer i konkurrencen med kinesisk erhvervsliv – både i Kina og på de globale markeder – i form af ulige markedsvilkår, mangelfuld beskyttelse af intellektuelle rettigheder, statssubsidiering og tvungen teknologioverførsel.

Denne udvikling er afsæt for en ændret handelspolitisk tilgang over for Kina. EU har bl.a. moderniseret sine defensive handelsinstrumenter i 2017 og er aktivt engageret i at modernisere WTO mhp. at gøre organisationen bedre i stand til at håndtere unfair handelspraksis. En fælles meddelelse fra Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste fra marts 2019 – efterfølgende endosseret af stats- og regeringscheferne – fastslår behovet for at anlægge en mere realistisk linje og anskue Kina både som en uomgængelig forhandlings- og samarbejdspartner, en økonomisk konkurrent og en systemisk rival. EU ønsker fortsat at styrke samarbejdet med Kina, men ud fra klart definerede interesser og principper for at opnå større ligevægt og gensidighed i de økonomiske relationer.

Den ændrede tilgang vil præge EU's forberedelse af og deltagelse i både det ordinære topmøde med Kina den 30.-31. marts i Beijing og det ekstraordinære EU27+1-topmøde med deltagelse af EU's stats- og regeringschefer og præsident Xi den 14. september i Leipzig. Handels- og investeringsrelationerne ventes at indgå i begge møder med udgangspunkt i de forpligtelser, parterne aftalte på det bilaterale topmøde i 2019. Drøftelsen på rådsmødet skal ses som et led i forberedelsen af topmøderne.

EU og Kina har siden 2013 forhandlet om en bilateral investeringsaftale, som EU kræver skal medvirke til at rette op på de ulige markedsvilkår. Aftalen skal både omfatte gensidig øget markedsadgang for investeringer samt investeringsbeskyttelse. Der blev udvekslet reviderede markedsadgangstilbud i december. Parterne formulerede i 2019 en fælles ambition om at afslutte forhandlingerne i 2020.

3. Formål og indhold

Rådet ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte status i handels- og investeringsrelationerne med Kina, herunder i de bilaterale forhandlinger om en ambitiøs

investeringsaftale. På nuværende tidspunkt foreligger ikke yderligere information om tilrettelæggelsen af og formålet med drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Drøftelsen medfører ikke i sig selv behov for ændringer af dansk lovgivning. Den skærpede handelspolitiske tilgang til Kina kan på et senere tidspunkt evt. føre til nye EU-initiativer, som kan give anledning til ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv konsekvenser for samfundsøkonomien. Den skærpede handelspolitiske tilgang til Kina kan på et senere tidspunkt evt. føre til nye EU-initiativer, som kan medføre konsekvenser for eksport, vækst mv.

8. Høring

Der har ikke været foretaget høringer forud for drøftelsen. Handelspolitisk Specialudvalg er løbende blevet orienteret om udviklingen i det handelspolitiske forhold mellem EU og Kina.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til, at EU skal anlægge en mere realistisk handelspolitisk tilgang til Kina i lyset af den stigende konkurrencemæssige udfordring fra landet. Der er derimod ikke fuld enighed om, hvordan EU på konkret plan bedst håndterer situationen. I forhold til forhandlingerne om en investeringsaftale foretrækker flere medlemsstater dog substans frem for hastighed i forhandlingerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter linjen i EU's fællesmeddelelse fra marts 2019 om Kina som en uomgængelig samarbejds- og forhandlingspartner, en økonomisk konkurrent og en strategisk rival. Regeringen lægger desuden vægt på, at EU skal arbejde for konkrete fremskridt ift. tidligere kinesiske løfter om indrømmelser, herunder bl.a. i forhold til forhandlingerne om en ambitiøs bilateral EU-Kina-investeringsaftale.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Problemstillinger vedrørende EU-USA handelsrelationer har tidligere været drøftet i udvalget, senest den 15. november 2019.